

Hrvatska redovnička konferencija
Novicijska škola
četvrtkom u 9:00
amdg.ffrz.hr → nastava

Proroci i Psalmi

---

amdg.ffrz.hr → nastava → HRK

Hrvatska redovnička konferencija
Novicijska škola
četvrtkom u 9:00
amdg.ffrz.hr → nastava

Hošea – prorok spoznaje

Uvod u zbirku XII

Vrijeme u Hš 1,1:

Iz vremena Izaije, Miheja i Amosa

Kraljevi: Uzija, Jotam, Ahaz, Ezekija

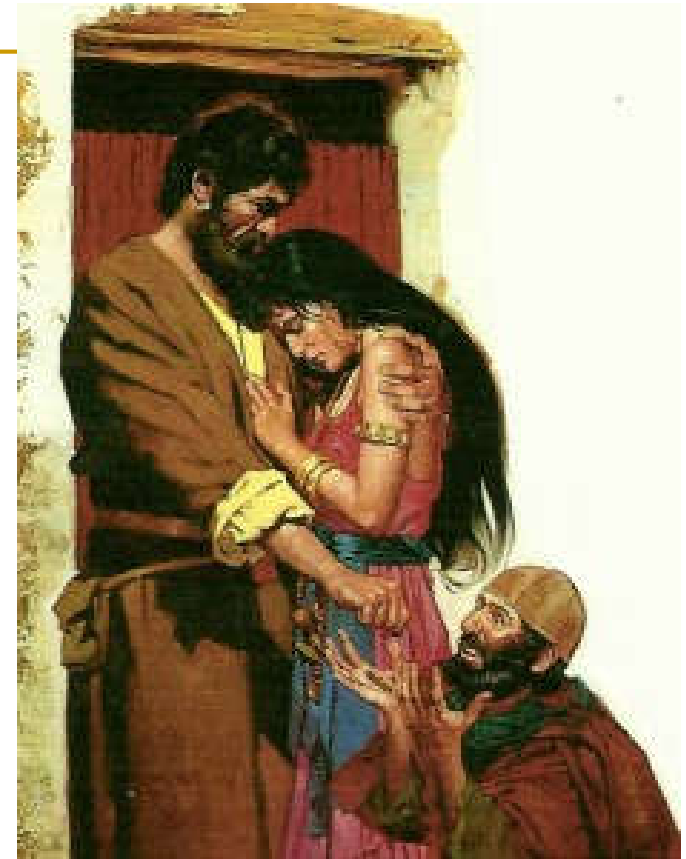
Važan za NZ

- Što se Bogu sviđa (6,6):
- Ljubav (KS); pobožnost (Š. 6,6) milosrđe (חסד *hesed*) – povezanost, privrženost (usp. Mt 9,13)
- Spoznaja יהוה
- Poziv brdima u 10,8:
- “Pokrijte nas, padnite na nas” (usp. Lk 23,30)
- Odakle dolazi Božji sin (11,1)?
- “Iz Egipta dozvah sina svoga” – *Božji govor* (usp. Mt 2,15)

Prorok i bludnica

- Hošea – ime od **יָשָׁע** *jāša* ‘ “spasiti”
- Izvorno Jošuino ime (Br 13,16)
- Božja zapovijed proroku u Hoš 1,2:
- **“Oženi se bludnicom” (Hoš 1,2)**
  - Gomera (1,3) žena i ? (usp. 1,4.6.9)
- **Majka troje djece (1,4.6.9):**
- **Jizreel – “sijat će Bog” (1,4)**
  - Negativno značenje u 2 Kr 10,11:
- **Jehuov pokolj Ahabovih nasljednika**
- **“Nemila” – Lo Ruhama (Hoš 1,6),
“nije primila smilovanje”**
- **“Ne-narod-moj” – Lo-Ami (1,9)**

Dobra perspektiva

- Dan Jizreelov –
ključno pomirenje u Hoš 2,2:
  - Juda i Izrael (2,2)
    - Nalog braći – novo značenje imena u 2,3:
  - Moj narod, Mila (2,3)
    - Izraelci u 2,1:
  - “Lo-Ami” → Sinovi živoga Boga
  - Poput pijeska
    - Trajna obveza Božja u 2,21:
  - Vezat ću se uza te
(zaručit ću te) 3x 2,21s
    - Pravda, pravo, privrženost,
milosrđe (21), vjernost (22)
- Imena u 2,25:
    - Posijat ću si ih
    - Zamilovati Nemilu
    - Razgovor: “Moj narod”
– “Bože moj”

Obraćenje

- Žena kao izgubljeni sin u Hoš 2,9b:
- “Idem se vratiti” – riječi druge strane
- Govor srcu (2,16) – kakvom? (4,11)
  - Srce bludno i pijano (4,11)
- = poziv na obraćenje
  - Dijalog u 2,17b
- Ona “odgovara” – gdje (2,16)?
- Pustinja – idealno doba, mladenaštvo
  - Izravan dijalog (2. lice) u 2,18:
- “mužu moj” (usp. Post 2,23):
  - “evo mojih kostiju...”
- ⇔ *bá'al* “gazda”

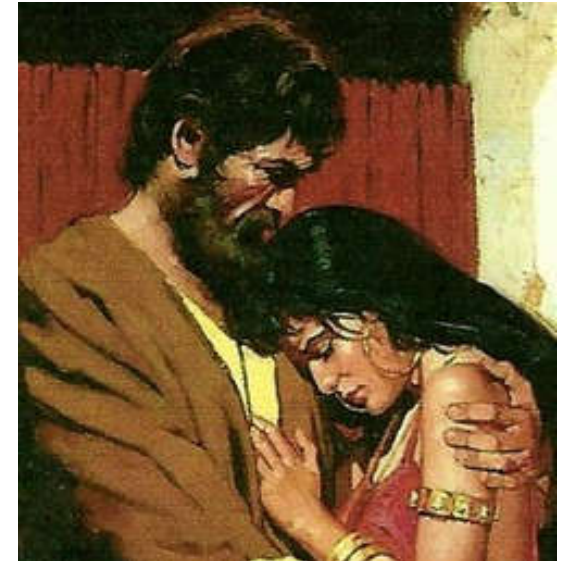

Nova prilika Gomeri

- **Hošeino osobno svjedočenje u Hoš 3,1:**
  - Božja zapovijed proroku
- **Opet voli ženu koja čini preljub!**
  - Tumačenje (Hoš 3,1):
- **Kao što יהוה ljubi sinove Izraelove**
  - Prorok govori ženi u 3,3:
- **Vrijeme samoće (3,3)**
  - Tumačenje (3,4):
- **Progonstvo (babilonsko? 3,4)**

Nedostatak svetoga znanja

- “nema znanja Božjega” KS 4,2 (MT 4,1 usp. 6,6)
  - Ne poznaju יהוה 5,4 (⇔ 2,22)
  - Posljedica nepoznavanja (4,14b)?
  - propast naroda (4,14b)
- Kakav duh u Izraelu 5,4
- “Duh razvrata” 5,4 (usp. 14,4a)
  - = politički savezi, idolatrija (14,4a)

DUCCIO di Buoninsegna:
Hošea, 1308-11, Tempera na
drvu Museo dell'Opera del
Duomo, Siena

Jeroboamov grijeh

- Što je u Samariji (Hoš 8,5.6)
- **Tele koje je Gospodin odbacio (5)**
  - Jeroboam I. u 1 Kr 12,28:
  - “Evo, Izraele, tvojih bogova koji su izveli iz zemlje Egipta”
  - dva zlatna teleta, Betel i Dan (12,29)
  - Sudbina idola (Hoš 8,6):
- **Tele će biti razbijeno (Hoš 8,6)**
  - Štovanje u Hoš 13,2:
- **Ljubljene teladi = žrtvovanje ljudi (13,2)**

Što od Kuće Božje?

- **Bet Aven (4,15; 5,8; 10,5)**
- **↔ Betel (12,5)**
  - **Jakov se susreo s Bogom (12,5)**
  - **Ogrezli u zlu (10,15) =**
- **Ne hodočastite u Bet Aven (4,15)**
  - **kuća bezvrijedna, dom nevolje, sramote**
  - **– Božji govor Izraelcima**
  - **Podignite bojni poklič u Bet Avenu (5,8)**
  - **Stanovništvo Samarije strepi nad teladi Bet Avena (10,5)**

Mjesto grijeha

- **Gilgal (Hoš 4,15)**
  - Mjesto prve Pashe u obećanoj zemlji (Jš 5,10)
  - ⇔ Šaul ne poštuje Božju zapovijed (1 Sam 13,8-14)
- **Baal Peor (Hoš 9,10)**
  - Blud (Br 25,1–3;) = klanjanje lažnim bogovima
  - Bileam odgovoran za klanjanje Baalu (Br 31,16)

Spoznati Gospodina

- Svrha vjernosti u Hoš 2,22:
- Da Izrael spozna יהוה
(יָדָע *jāda* ' 2,22) usp. ידע 5,4
- ⇔ Efrajim ne pozna יהוה (5,4)
  - Što nedostaje u zemlji (osim pouzdanosti i privrženosti
KS: 4,2; MT: 4,1, usp. 6,6)
- Nema spoznaje Boga (דַּעַת אֱלֹהִים *da'at 'elohîm*)
– *prorok govori Izraelcima*
  - Što je s *narodom*, što sa *svećenikom* (4,6)?
- Narod gine jer nema spoznaje, svećenik je odbacio spoznaju (דַּעַת 4,6) – *Božji prigovor svećeniku*
  - Gospodinu je (uz privrženost) mila (6,6):
- Spoznaja Boga (דַּעַת אֱלֹהִים 6,6)

Iz iskustva

- Na što Izrael sam sebe potiče u 6,3:
- Spoznajmo, dohvatimo spoznaju יהוה (ע 6,3)
  - Što Izraelci viču Gospodinu (8,2):
- “Bože moj, poznajemo te” – *Božji prigovor* (ע 8,2)
  - Efrajim kao dijete nije spoznao (ע 11,3):
- Gospodin ih liječi (11,3) – *Božji prigovor*
  - Tko je Bog Izraelu (13,4):
- Ne znaš drugoga Boga – izravan dijalog (ע HB, LXX, Vg ⇔ KS: ljubiti 13,4)
  - Bog sve tamo od Egipta, Spasitelj (13,4)

Prorok spoznaje

- Majka Izraelaca,
nevjerna žena u 2,10:
- Nije spoznala da Gospodin daje dobra – *Gospodin govori*
  - Mislila je da joj daju ljubavnici (2,7) – *ona govori*
  - Božja spoznaja (5,3):
- Gospodin je spoznao Efrajima (5,3 usp. 13,5)
Ja sam te spoznao u pustinji (13,5 HB, Vg;
LXX: pasao; KS: ljubio)
  - O Izraelovim plemenima *obznanio* je istinu (5,9)
  - Bez Božjeg *znanja* postavili su knezove (8,4)
  - Izrael *spoznaje* dane osvete koji dolaze (9,7)
- Čovjek razuman neka spozna (14,10)
– *zaključak knjige*

Snažna teologija

- Božanski poziv u Hoš 14,2?
- “vрати se!” (14,2), *odaziv u 6,3?*
- ←“Vratimo se” (6,3)
  - Žrtva? (6,6; 14,3)
- Traži se ljubav i znanje (6,6)
- Plod usana treba prinijeti (14,3)
  - Izraz nutrine prava je žrtva
  - Temeljno očekivanje zajednice u 6,2?
- “Oživit će nas” – kada? (6,2):
- Poslije dva dana, trećega dana

- Ista teološka snaga u 13,14:
- “ja ću ih izbaviti iz Šeola” (13,14) – *dijalog*
  - “Gdje je, smrti, trnje tvoje?” KS: “kuga”, usp. 1 Kor 15,55

Hrvatska redovnička konferencija
Novicijska škola
četvrtkom u 9:00
amdg.ffrz.hr → nastava

Kralj – raskajani grešnik i obraćenik

Grieh i oprostenje u Ps 51

Psalam 51

- **govor Bogu nakon grijeha (usp. Post 3,10; 4,9):**
  - Adam i Kajin progovaraju Bogu tek poslije grijeha
  - Izravno obraćanje u Ps 51,3.12.16[2x].19:
- **“Bože” אלהים *'elohîm* v3.12.16[2x].19;**
  - **Smiluj** mi se (הֲנֵן v3) – početak psalma, molitva
    - Zaziv **Milostivom** (הֲנֵן Izl 34,6)
  - Čisto srce stvori mi (v12) – 2. dio
- **“Gospodine” אדני *'adonaj* (v17)**
- **Povijesni uvod (Ps 51,1s)**
+ 2 dijela: Ps 51,3-11.12-21;
  - vrhunac (v16):
- **“Bože” 2x + “spasitelj”**

Biografska bilješka

- Ps 51,2:
- **Natan Davidu nakon grijeha**
- **Izvještaj u 2 Sam 11,2.15:**
  - David predvečer ustaje (11,2)
  - “montira” ubojstvo (v15)
  - Bog nema pristupa sve do v27
- **Natan u 2 Sam 12,9:**
- **“Ubio si, uzeo ženu” (12,9)**
  - Preljub i ubojstvo
- **“sagriješio sam” (v13)**
  - Reakcija u 2 Sam 12,16-18:
- **Molitva (v16); post (v17); sedam dana (v18)**

David – molitelj

- **Klanjanje u Domu Božjemu (2 Sam 12,20)**
  - Grijeh protiv čovjeka
- **U susret Bogu (usp. Jakov u Post 32.33)**
  - Izravan vapaj (samo Ps 51,5.7 nema “Ti”)
  - U drugom dijelu sve je dijalog
  - Nemirna savjest – škola molitve
- **Osjećaj zaprljanosti u v4.9; u v3.11**
  - 2x “operi”, “očisti” (v4.9); “izbriši” (v3.11)
  - “bjelina” koju Bog daje (v9)
    - Usp. Grijesi će pobijeljeti poput snijega (Iz 1,18)
- **Zapriječen put, zastrt pogled (v5b):**
  - Grijeh stalno preda mnom (v5)

Negativna apsolutizacija

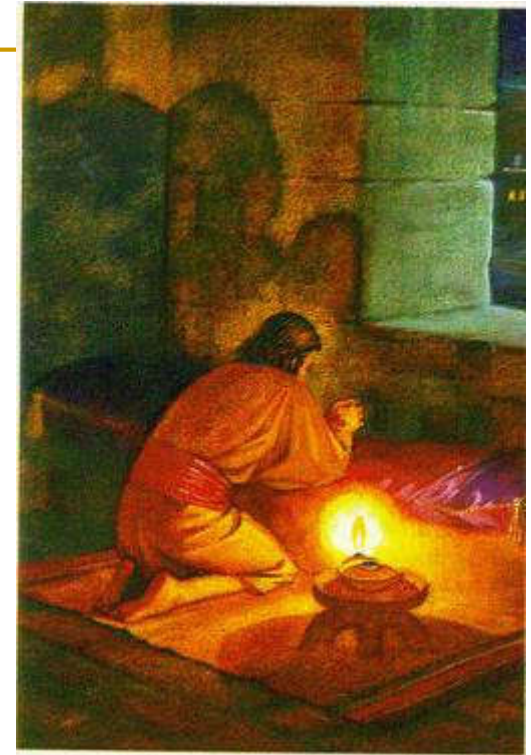
- ❑ Od kada grješnost (Ps 51,7)?
- **Od početka: začet i rođen grešan (v7)**
  - ❑ Univerzalno zlo: bezakonje, krivica, grijech (usp. Iz 34,7), *zlo – koliko puta?*
  - ❑ רע *ra* ‘ “zlo” (v6)
  - ❑ חטא *hata* ‘ “griješiti” (v4-7.9.11.15 = 7x)
  - ❑ פשע *peša* ‘ “prijestup” (v3.5.15)
  - ❑ עון *avôn* “krivnja” (v4.7.11)
  - ❑ = 14x ukupno
- **Bog (od)nosi = **oprašta** (Izl 34,7)**

- ❑ Slomljenost u v10:
- **Emocija: žalost i tuga**
- “kosti” – “koje si razbio”
  - ❑ Božje lice u v11.13:
- **Bog gleda grijeh (11 usp. 5b), David odbačen (13)**

Oproštenje je preokret

- ❑ Središnji problem u v16:
- “prolivena krv” (v16 usp. Post 4)
  - ❑ Pozitivna apsolutizacija u v11.15:
- Brisanje sve krivice (v11),
- obraćanje grješnika (v15):
  - “Učit ću prijestupnike”
  - “Tebi će se obraćati/vraćati”
  - Univerzalni dinamizam
- Bogoslužje u v18.21 (חֶפֶז *hafes* užitak usp. Ps 1,2)
  - ❑ Ne mile ti se (v18)
  - ❑ Opet će ti biti mile (v21 usp. Ti ljubiš srce iskreno v8)

Snaga Božjega milosrđa

- ❑ Mjera opraštanja: A) “milosrđe” (Ps 51,3a)
- ❑ = vječna je *ljubav* njegova (Ps 118; 136)
- **חסד** *hésed* privrženost, povezanost (Ps 51,3 usp. Izl 34,6)
  - ❑ B) “veliko smilovanje” (Ps 51,3b)
- **רחמים** *rah̄amim* suosjećajna majčinska utroba (3b usp. Izl 34,6)
  - ❑ Odakle čisto srce (v12)?
- čisto srce Bog “stvara” (v12)
- **ברא** *bará'* – kao za nebo i zemlju (Post 1)

- ❑ David će progovoriti (v17)
- **Grješnost = nijemost**
  - ❑ Govor: **תהלה** *t^ehillâ* = “hvala”, psalam
- **Za molitvu potrebno oprostjenje**

Dovršetak i središte psalma

- ❑ Otvoren pogled u Ps 51,20s:
- Razoren grad –
drugo vrijeme (v20)
- Žrtve u hramu (v21)
  - ❑ *Duh* u središtu
– čiji (רוּחַ *rúah* v12s.14)?
- postojan (v12),
- spreman Duh (v14);
- svet (v13)
- Tvoj Duh (v13)

